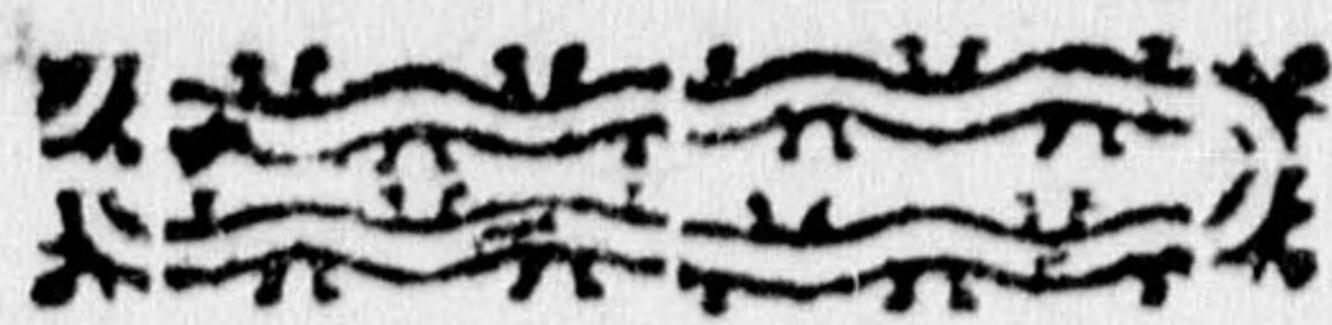


A' ROMAI TSASZARI ÉS AP. KIRALYI FELSÉG
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBŐL Pénteken 15. Aprilisban 1791.

Háborus — és Békecséges Vélekedések 's Környülállások.

A' mi F. Királyunknak el-menetele utánn egy Muszka Kurir érkezett vala tsak hamar Bétsbe, kinek Levelei azonnal ő Felsége után küldettek vala Velentzébe. Ugyan ezen Kurir Levelet hozott vala Orosz Generál Psaró és Tamara Uraknak is, mely Levelek azonnal utánnuk küldettek Orosz Országba. Ezen Muszka Kurirról igen sok vélekedések vagynak; de ezeket mi most mind el-halgtván, egy Német Ujság Levélből szoról szóra ezt jegyezzük meg: — „Mi, így ír, egy meleg kútfőből bizonyosan tudjuk, hogy egy darab időtől fogva sok és külömb külömb-féle Orosz Tisztek mentenek légyen keresztül Bétsen. — Merre? Görög Ország-



ba, *Thefsáliába*, *Mácedoniába*, hogy az itt lakó számos Görögöket a' Porta ellen való Zenebonára oktassák; mert a' Konstantzinápolyba igyekező nagy Muszka hajós Sereg a' Fekete-tengeren *Várna* felé kívánván ejteni útját, ezt előbb meg-veszi, és így a' Tengeri-tsatornába fordulván Konstantzinápoly-nál fogná magát ki-mutatni. Ezen alkalmatossággal, és ez alatt a' Porta jármába lévő Keresztény Görögök a' Diványt könnyen zürzavarba hozhatnák. Ezen *Plánumat* némellyek csak egy ész-játékának lenni gondolják; de hogy nem találmány, nem költemény — meg-fogja az idő mutatni. — — A' *Kherfonból* jött minden Levelek meg-edgyeznek abban, hogy itt véghetetlen számú könnyű hajók készítettnek, mellyeken a' fegyveres sokosság egészen a' *Szúltán* (*Serail*) Agyas-házáig költözkedhessék. *H. Potemkinnek-is* mostani *Pétersburgi* útja ezt fogja tzelezni, és ezen *Plánumat* kívánnya útba indítani. — Angliának minden Tengeri ki-kötő helyeiben az a' hir, hogy *Nagy Britária* 30 első nagyságú hadakozó hajókból álló Sereggel fogna a' *Báltikum* Tengerre minden órán ki-állani, hogy Muszka Országot a' Törökkel békeségre kényszerítse. — Azt mindenek bizonyosnak írják, hogy *Svéd* és *Dán* Országok magokat már *Neutrálisítáknak*, az az: egy részre sem hajlóknak meghatározták és ki-jelentették; de ez a' *Neutrálisítás* csak olyan a' *Politikusok* fejében, hogy ők tökéletesen hiszik, hogy mind *Svéd*, mind *Dán* Országok tellyes erővel való segítői Muszka Orzágnak — a' mint hogy soha még *Svéd* Országban olly szörnyű hadi-készületek nem tapasztaltattanak, mint a' jelen való időben — és mi minden órán olyan időkre fogunk virradni, mellyben módunk lesz az Ujjság-írásban.

Mező Tur. 5. Apr. — „A' felettébb való nagy szükség miatt csak most hadjuk-el a' Tatarján gyökerekkel (*Panis Tartaricus*) való élést. Minden barmaink imitt amott telelvén, és rész szerint el-dögölvén, 5-tön 6-tan a' Lovak *Mártyromságok* hel-



helyébe a' Száraz-malomba bé fogván magunkat, tsak a' mezsze földről nagy bajjal szerzett Kukurizát-is ugy örlöttük a' télen. Az éhségbéli szükség, talám majd a' sok külömb külömb féle nyavallyákban fetrengő Lakósainknak bőv aratását nyeri. Most már külömben a' szánakozó Természet, a' midőn majd mindennap siratja a' mi esetünket, a' mag-nak szük. és drága vóltához képest lehetett vetés-nek bővebb termésével biztat, és mikor ezt látjuk, ugy vagyunk örömeinkben, mint egy álomban!

Romába külömb külömb pénzt veret a' *Pápa* a' Nápolyi Király emlékezetére, mellyek meg-ér-kezésével Romába el oltatnak és hányatnak. — — *Gr. Vartensleben* sokkal jobban vagyon. —

Pruszziában az egész Hadi-Tanáts, tsak 32-ezerbe kerül esztendeig; — — —

— — — — Azt beszélnek sokan, hogy a' mi Hadi-Kantzelláriánk is minden órán egy nagy változás alá vetendő vólna; melyről 14 napok alatt bizonyost fogunk hallani. — General Májor *Pretsch* meg-hólt.

Minden Dicafteriumoknak meg-vagyon ő Felségétől parantsolva, hogy mihelyt valamely Hivatal ürességben lészén, az Hivatalokért Könyörgőknek Nemzettségek, Tálatomok, Szolgálatra való alkalmas vóltok, nevezetes Érdemei, 's más erköltsbéli tulajdonsági pontonként, 's jó lelki esmérettel Lai-sromba tétettsenek, és ezen Lai-srom kemény számadás alatt ugy terjesztessék ő Felsége eleibe, hogy ő Felsége ezekből, az üress helyet a' leg-er-demelebbnek adhasa.

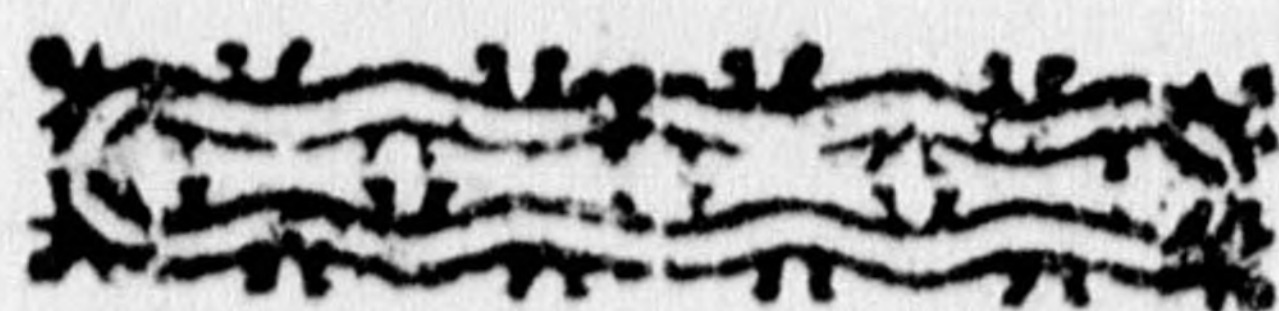
Koblentz. Ha ezen Századbéli Embereknek halotti Lai-sromát, valaki meg tekinténi, hogy öre-gebb emberre kapjon, mint a' millyen itten az el-múlt Hónapban meg-hólt, nehezen hiszem. Ez egy Uraság Kotsissa vólt; Izmos durva Paraszt Szülék-től születettvén, maga-is lanyarú 's munkás sze-génységgel nevedett. Ifjú korában az Erdőkön,



Havasokon a' suhogó Patakok között aludott. Ele-
tének 40-dik Elztendejében Kotsisá lett, és 60 e-
gészsz Elztendeig mind szüntelen kotsiskodott. Ez-
után sok ideig a' Tartomány költségén élődött; a'
Bort gyakran illogatta, a' honnan haláláig vidám
elevén tekintettel, friss egészséggel vólt, és minek-
utánna 160 Elztendőket számlált vólna, minden fáj-
dalom nélkül, mint a' Gyertya el aludott.

Berlin. A' Török Követhoz mint nyájasságáról
isméretes Uri Emberhez el-mégyen az a' Sütő,
a' ki nékie ez előtt 27 elztendővel, mint az akko-
ri Török Követtég Titoknokjának Kenyeret hordo-
gatott, látogatására; a' Sütő a' Követtel annyira
belé ered a' *Discursusba*, hogy a' Pék el-felejtí
hogy ő tsak Pék, ama pedig egy Sultánnak képe,
's nagy *Confidentiából* azt kérdi a' Követtől: Uram!
annyi mind az, mond-meg miért küldött tégedet
ide a' Török Tsászár? Meg-köhinti magát a' Kö-
vet, 's azt feleli reá: tsak azért hogy ebből a' te
szép fejér izü Kenyeredből ehelsem. — *Varga Uram*
tsak a' Kapta mellé.

Eszeken egy furtsa eszü Ember egy néhány száz
következendő értelmü Czédulákat ragasztat-fel *Wil-*
liam Jonson, Anglus, külömb külömb-féle látásra
meltó ritkaságokkal kíván a' Közönségnek kedves-
kedni u. m. Oly tsudálatos állatokat fog elő-hozni,
mellyek közzül némelleyek módoson tántzolni, né-
mellyek értelmesen belzélni, némelleyek muzikálni-
is fognak. A' látni kívánók reggel 9 órakor a' fe-
jér Farkasnál jelennyenek-meg. A' Fő Rendek sza-
bad tetszések szerint, a' Köz rend 3 krajtzárokat
fognak fizetni. — A' rendelt nap és órán meg-je-
lenik a' véghetetlen Sokaság, 's már várják a' Pro-



ductiot, hát még tsak hire sintsen — mi dolog ez? Hát akkor jut eszekbe ez a' mondás: *Prima dies Aprilis, 's a' t*; — — — — mert éppen Aprilisnek első napja vólt.

A' MAGYAR ORSZAG' KORONAJARÓL.

Nograd Vármegyei valamely tudós Hazánkfia, a' Magyar Koronának eredetéről, ismét különös egy ujj vélekedést közlött velünk, a' mostan folyó *Észtendőnek* elein a' *Bétsi Magyar Kurir*' második Levelének 22 dik lapján; de azt is, mint a' többit, tsupán tsak bizonytalan vélekedésnek lehet méltán tartani; de nem is lehet egy átaljában külömben szóllani, mert valakik a' Magyar Koronának eredetéről, készítettéséről, és Hazánkba lett bé hozattásának Idejéről e' mái napiglan irtak, irtanak pedig számosan, mindazoknak Irásaik merő azon tsupa kétséges vélekedéseken fundáltatnak. Jer azért, kérdezzük meg magát a' mi szentséges Koronánkat, és halljuk meg, mit mond ő maga önnön maga felől! Ő maga világosan mintegy ujjal mutatja a' maga alsó abrontosos kerületin hátulról *Michaël Ducas* emlékezetes Néhai Görög Tsászárnak valóságos képét, ott vagy on ezen *Ducas Mihály* Tsászárnak a' Neve is magyarázásképpen olvasható öreg Görög betűkkel le-irva, a' ki 1071-diktől fogva 1078 dik észtendeig viselte a' Nap-keleti Birodalomban a' Tsászárságot, akkor olztán *Nicephorus Botaniates* a' Tsászárságból le-vetkeztette, és neveletlen, de már Tsászárságra fel-kent Fiával *Constantinus Ducas Porphyrogenitus* a' Klastromba küldötte, a' Tsászárságtól meg-fosztatott *Ducas Mihály* azután nem lokára ugyan tsak *Efézusi* Ersekségre emeltetett vólt, a' Fiát pedig, az ifju *Constantinust*, mind *Nicephorus*, ki *Dukás Mihály* Tsászárnét *Máriát*, még Férje' életében feleségül el-vette; mind azután következett *Alexius Comnenus*, két Tsászárok a' magok Udvaraikban magok mel-

lett



lett Tsászári módra nevelték; minthogy a' mint mondánk, már ötet az Attya még a' maga szerenstétlensége előtt ki-kiáltattatta; sőt *Alexius Comnenus*, ez nagy reménységű ifjú *Constantinust* a' maga Leányának ama hires, és nevezetes, 's tudós *Anna Comnénának* házas Társúl el-is jegyzette oly véggel, hogy ő utánna ezek Uralkodnának; de míg az meg-lett volna, az *Constantinus Ducas Porphyrogenitus* Imperátor, az ütközeten vitézi módra el-esett.

Vóltanak ugyan ez mi *Dukás Mihályunkon* kívül még több, 's szám szerint *Hét Mihály* nevezetű Görög Tsászárok-is; minden további szó-szaportás nélkül azoknak neveiket tsak két, vagy három szóval emlitem, ugy-mint 1.) *Michael Curopalatos*. 2.) *Michael Balbus Traullus*, az Attya. 3.) *Mich. Traullus*, a' Fia. 4.) *Mich. Paphlago*. 5.) *Mich. Calaphates*. 6.) *Mich. Stratiotes*. 7.) *Mich. Palæologus*. De mind ezek között egy sem vólt tellyeséggel, a' ki ama *Constántzinápolyban* hajdanában szépen virágzott *Dukások* nemzettségéből származott volna, az egy *Dukás Mihály* Görög Tsászáron kívül, a' kinek ki-ábrázoltatott valóságos Képe, annak nevével együtt, a' mi *Koronánkon* nyilván tállatnak. Sőt ezen Tsászáron kívül, még más alacsonyabb rendű *Dukás Mihály* nevű fő Emberről sints sohol a' *Historikusoknál* még tsak emlékeztet is; ki kötvén mindazonáltal hármat, kiknek ketteiről emlékezik *Du Fresne* a' *Dukások*' Nemzettségének *Laisztromában*, hogy tsak köz Hadi Vezérek vóltanak; a' harmadikat pedig ama *Ducas* nevezetű Görög *Historicus*, a' maga munkájának ötödik Könyvében, a' maga Nagy Attyának lenni mondja, és azt írja felölle, hogy *Contacuzenus János* Tsászár idejében, mintegy 1350-dik tájján, a' *Constántzinápolyi* veszedelemből meg-szabadulván, *Efézusba* vonta-el magát, és mintegy fő Ember, ott töltötte életét magánosságban.



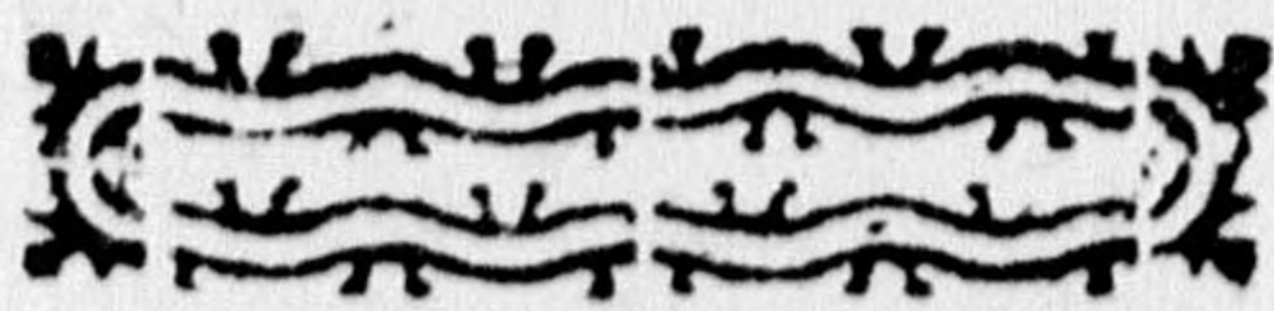
Továbbá vóltanak nem külömben egy-néhányon, kik a' *Dukások* Familiájából Görög Tsászárságra emeltettek; ezek között leg-először-is 1.) *Constantinus Ducas*, *Andronicusnak* a' Fia lett 1059-dikben Görög Tsászárrá; azután ennek a' Fia 2.) a' mi *Dukás Mihályunk*, *Eudocia* édes Anyjának, és *Romanus Diogenes* mostoha Attyának utánna 1071 dikben kezdett uralkodni, melly tartott hét esztendő-kig; mert 1078-dikban méltóságától meg-folztatott. 3.) *Constantinus Ducas*, Első *Constantinus Ducásnak*, a' második szülött Fia, ezt-is *Nicephorus Botaniates* Tsászár, kevés idő múlva Tsászári méltóságától meg-folztotta. 4.) Harmadik *Constantinus Ducas Porphirogenitust* az Attya *Dukás Mihály*, még kisdéd korában, már Tsászárságba helyhezette; a' Klástromból ki hozatván *Nicephorus*, azután *Alexius Comnenus* Tsászárok-is, Imperátornak lenni meg esmérték, és a' szerint nevelték; sőt, a' mint fellyebb-is emliténk, *Anna Comnénának* házas-társul el-is jegyeztetett vólt, az Attyának *Comnénusnak* akaratójából. 5.) *Alexius Ducas Murtzuphlus* 1204. 6.) *Johannes Ducas Vatatzas* 1222. Ezek-is a' többek után Görög Tsászárságot értenek: ezeken kívül soha többen Tsászárok nem is vóltanak. A' *Ducas* Tsászároknak ezen elől adott Laistromából nyilván által lehet látni, hogy csak edgyetlen edgy *Ducas Mihály* Görög Tsászár vólt, a' kinek Képe, és tulajdon Neve, a' Magyar Koronán szemléltetik, 's olvastatik.

Ezek szerint így lévén a' dolog: Jer állapotunk meg már itt egy kevésbé, és ha lehetséges lehet, vetkezzünk le egy kevésbé, a' bennünk régen meg-rögzött hibás bal vélekedéseket, *præjudiciumokat*; imé azon-túl Szt. Koronánk' készítettésének ideje tájját bizonyosan ki-tanulhatják. Ellene mondhatatlan, és szembe-tünő igazság ez: hogy *Dukás Mihály* Görög Tsászárnak, a' kinél több ezen a' néven soha e' Világon nem vólt, mind a' képe, mind a' Koronánkon, szintén azon módon rajta vagy on, valamint szintén a' Krisztusnak, Archangyalok,



lett Tsászári módra nevelték; minthogy a' mint mondánk, már ötöt az Attya még a' maga szerentsétlensége előtt ki-kiáltattatta; sőt *Alexius Comnenus*, ez nagy reménységű ifjú *Constantinust* a' maga Leányának ama hires, és nevezetes, 's tudós *Anna Comnénának* házas Társúl el-is jegyzette oly véggel, hogy ő utánna ezek Uralkodnának; de mig az meg-lett volna, az *Constantinus Ducas Porphyrogenitus* Imperátor, az ütközeten vitézi módra el-esett.

Vóltanak ugyan ez mi *Dukás Mihályunkon* kívül még több, 's szám szerint *Hét Mihály* nevezetű Görög Tsászárok-is; minden további szó-szaporítás nélkül azoknak neveiket tsak két, vagy három szóval emlitem, ugy-mint 1.) *Michael Curopalatos*. 2.) *Michael Balbus Traullus*, az Attya. 3.) *Mich. Traullus*, a' Fia. 4.) *Mich. Paphlago*. 5.) *Mich. Calaphates*. 6.) *Mich. Stratiotes*. 7.) *Mich. Palæologus*. De mind ezek közzül egy sem vólt tellyeséggel, a' ki ama *Constántzinápolyban* hajdanában szépen virágzott *Dukások* nemzettségéből származott volna, az egy *Dukás Mihály* Görög Tsászáron kívül, a' kinek ki-ábrázoltatott valóságos Képe, annak nevével együtt, a' mi *Koronánkon* nyilván tállatatik. Sőt ezen Tsászáron kívül, még más alacsonyabb rendű *Dukás Mihály* nevű fő Emberről fints sohol a' *Historikusoknál* még tsak emlékeztés; ki kötvén mindazonáltal hármat, kiknek ketteiről emlékezik *Du Fresne* a' *Dukások*' Nemzettségének *Laisromában*, hogy tsak köz Hadi Vezérek vóltanak; a' harmadikat pedig ama *Ducas* nevezetű Görög *Historicus*, a' maga munkájának ötödik Könyvében, a' maga Nagy Attyának lenni mondja, és azt írja felölle, hogy *Contacuzenus János* Tsászár idejében, mintegy 1350-dik tájján, a' *Constántzinápolyi* veszedelemből meg-szabadulván, *Efészusba* vonta el magát, és mintegy fő Ember, ott töltötte életét magánosságban.



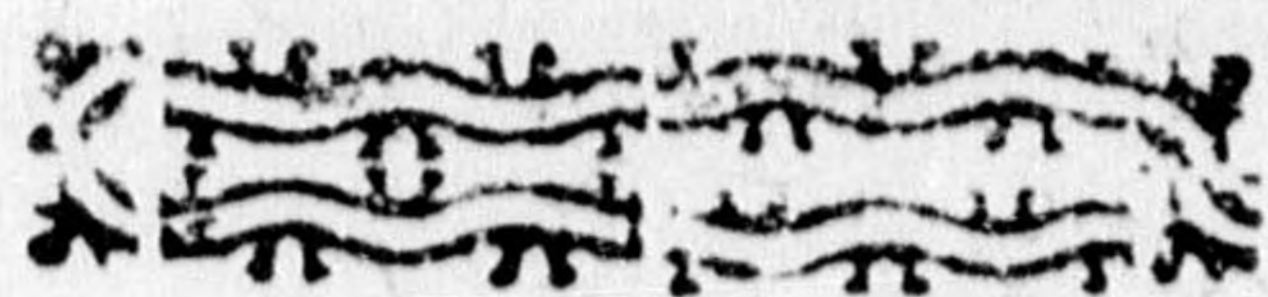
Továbbá vóltanak nem külömben egy-néhányon, kik a' *Dukások* Familiájából Görög Tsászárságra emeltettek; ezek között leg-először-is 1.) *Constantinus Ducas*, *Andronicusnak* a' Fia lett 1059-dikben Görög Tsászárrá; azután ennek a' Fia 2.) a' mi *Dukás Mihályunk*, *Eudocia* édes Anyjának, és *Romanus Diogenes* mostoha Attyának utánna 1071-dikben kezdett uralkodni, melly tartott hét esztendő-kig; mert 1078-dikban méltóságától meg-folztatott. 3.) *Constantinus Ducas*, Első *Constantinus Ducásnak*, a' második szülött Fia, ezt-is *Nicephorus Botaniates* Tsászár, kevés idő múlva Tsászári méltóságától meg-folztotta. 4.) Harmadik *Constantinus Ducas Porphirogenitust* az Attya *Dukás Mihály*, még kisdéd korában, már Tsászárságba helyhezette; a' Klástromból ki hozatván *Nicephorus*, azután *Alexius Comnenus* Tsászárok-is, Imperátornak lenni meg esmérték, és a' szerint nevelték; sőt, a' mint fellyebb-is említünk, *Anna Comnénának* házas-társul el-is jegyeztetett vólt, az Attyának *Comnénusnak* akaratiából. 5.) *Alexius Ducas Murtzuphlus* 1204. 6.) *Johannes Ducas Vatatzas* 1222. Ezek-is a' többek után Görög Tsászárságot értenek: ezeken kívül soha többen Tsászárok nem is vóltanak. A' *Ducas* Tsászároknak ezen elől adott Láistromából nyilván által lehet látni, hogy csak edgyetlen edgy *Ducas Mihály* Görög Tsászár vólt, a' kinek Képe, és tulajdon Neve, a' Magyar Koronán szemléltetik, 's olvastatik.

Ezek szerint így lévén a' dolog: Jer állapotunk meg már itt egy kevésbé, és ha lehetséges lehet, vetkezzünk le egy kevésbé, a' bennünk régen meg-rögzött hibás bal vélekedéseket, *præjudiciumokat*; imé azon-túl Szt. Koronánk' készítettésének ideje tájját bizonyosan ki-tanulhatják. Ellene mondhatatlan, és szembe-tünő igazság ez: hogy *Dukás Mihály* Görög Tsászárnak, a' kinél több ezen a' néven soha e' Világon nem vólt, mind a' képe, mind a' Koronánkon, szintén azon módon rajta vagon, valamint szintén a' *Krisztusnak*, *Archangyalok*.



loknak és több Szenteknek díszes Képei, és Nevezetei. Ha ki ezt tagadni merné, az a' Koronának magának ellene mondana, és azt nyilván meg-hazudolná. Azért, ha, a' mint fellyebb meg-mondánk, *Dukás Mihály* Görög Tsászár, az Esztendőknek számlálásának rende szerint 1071-diktől fogva, 1078-dikig uralkodott a' Göög Birodalomban: mimódon eshetett volna-meg hát az, hogy akár *Hetedik Benedek*, akár a' közönségesebb vélekedés szerint, *Második Silvester Pápa* küldötte volna ezt a' Koronát a' Magyaroknak számára? és *Sz. István* Királyunk-is, miképpen koronáztathatott volna meg tulajdon ezzel a' Koronával? holott az először említett *Sz. Atya* 975-dik Esztendőben, *Második Silvester* pedig 999-dikben ült-bé a' *Sz. Péter*' Székibe; *Szent István* Király-is pedig, a' mindjárt következő *Ezeredik* esztendőben meg-koronáztatottnak lenni mondatik; az 1038-dikban pedig meg-hólnak is iratik. Ha pedig a' régen bé szivott vélekedésünk mellett, továbbra-is álhataratosan meg-maradni talál-nánk, hogy ezt a' Koronát küldötte volna nékiünk akár *Hetedik Benedek*, akár *Második Silvester Pápa*, és hogy *Sz. István*-is tulajdon ezzel koronáztatott volna-meg; mitsoda nem mondom Emberi, de Angyali ész láthatta volna annyira előre által, hogy leg alább szólván, közel nyóltzvan esztendőknek el-forgása után, fog jövendőben valamely *Dukás Mihály* nevü Tsászár a' Nap keleten, Magyar Országban, pedig edgy *Geisa* nevezetü Király uralkodni, a' kiknek Képei és ábrázattjai azok' neveiknek jegyzésével edgyütt valamely titkos okokra nézve, a' Koronának kerületire a' több Szentekkel edgyütt, módosan, egy formán, el-fel-helyeztetsenek, hogy azok ott szemléltetsenek, és olvasalsanak?

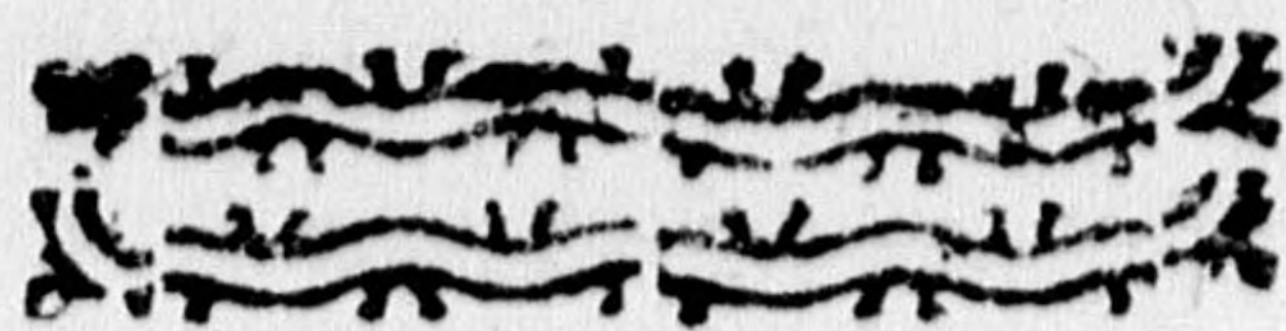
(A' többi következik.)



Horváth Ország. A' Törökök tsak ugyan ki-mutaták, hogy ők most-is, *idem qui pridem*. Mi-dön a' Széleken az el-kezdett Hadi-foglyok tserélé-se derekason folya, 's a' Ts. Kir. Biztos Ur, az utolsó tsoport Török foglyokat a' Török Biztosnak által adván, a' mi Foglyainkat kérné; a' Török Biztos azt felelé: A' Keresztyén foglyoknak, mivel annak része, már harmadik 's talám negyedik Vé-vőnek-is meg-fordult a' Kezin, más része, a' leg-meszszebb Tartományokra küldetett, elő-állittatása éppen lehetetlen. — Egy esmeretlen azt projectá-lá vala, tsak kevéssel az ő Felsége el-menetele e-lőtt, hogy ő 400-ezer forintért *Vandernótot*, kézre keriti; ez ő Felsége fülibe menvén, azt felelé réa: hogy olyan Portékáért, a' mely egy krajtzárt nem ér, igen drágának tartya, 400 ezer forintot ki-hány-ni. — *Vandernót* addig *Vandernotizála*, hogy az Országot ugy el-pusztította, hogy a' Lakósok a' Ki-rály Adójának meg-fizetésére, a' Haza tsendessé-géért Strázsáló Vitézeknek tartására alkalmatlanná té-ettek, a' honnan az Udvar tsak az el-mult héten-is egy millio forintot kén-tenítettett Belgiumba kül-deni. — A' leg-ujjabb Lelkek fel számlálása szerint 24,923,062 Lelkek nyugosznak a' *Leopoldá* árnyéká-ban, ide nem számlálván a' Tábori Népet, mellyel a' 25 milliót meg-haladja.

Azoknak az ujj Darabatskáknak, mellyet az Erdélyi Ország Gyűlése folyta alatt eddig ki-jöttek, rö-vid elő adása:

1.) *Darab.* — Anglus és Magyar Igazgatásnak egybe-vetése, Kolosvárt *Hochmeister* által 1790. 8. 39. lap. — Az Irásotskának az Irótól a' munka tárgyához képest ez a' homlok-irása vólt adva: *Nem vagyok nyughatatlan.* De ez, hogy 's mint? maga sem hiszem tudná; meg-tseréltetett. Az Iró neve nem tudatik. A' Veleje tsak nem ez: Egy régi Frantzia Levélben panasz képpen olvasta, hogy az Idegenek, mikor a' Magyarok, Igazságaik mel-
lett



lett mozognak, nyughatatlanságnak tartják. Meg-
 űködik rajta — fontolja — és eleitől fogva, sőt
 ma is úgy találja; nem pedig nem tsak a' külsőkre,
 hanem lokokra benn a' Haza kebelébe lévőkre néz-
 ve is. Ezt tartja okának: Hogy azok az igazsá-
 gok elvagnak rejtve, nagy és kézbe nem forgó,
 nem is forogható Könyvekben, mint a' *Corpus Ju-
 ris* 's a' t. Probát akar azért tenni, hogy azokat
 az Igazságokat a' tiszta okoskodás, és egy könnyü,
 de világos előadás által az Olvasóknál megfog-
 hatókká, és ha lehet győzedelmesekké is tegye, és
 vélek éreztelése is. Száll a' Dolog derekára, gondo-
 latotskának nevezi. Előbb is

Velzi fel ezt a' Szót Örökös, és igyekezik meg-
 mutatni; hogy a' miképpen ez a' két szó, *Tiszt*,
 és *földes Ur*, természet szerint különböznek egy-
 mástól: úgy ha ez a' szó Örökös melléje tétetik is
 p. o. Örökös *Tiszt*, és Örökös *Földes Ur*; a' kettő
 között természeti különbség vagyon. — —

— — — — —
 — — — — —

Azomba

Kezébe akad az Irónak az a' Magyar Országi
 Deák Darabotska: *Magyar Ország és Anglia Igaz-
 ságainak egybe hasonlítása*, mely azokat az Igazsá-
 gokat a' Magyar Törvényekből akarja megmutatni.
 És felvén ezt az egybe hasonlítást, de tsak a'
 természetből tovább mégyen az elébbeni gondolat-
 ba és azt tovább is viszi.

Ez a' Rész az Irásnak olyan forma egybe ha-
 sonlítását foglalja magában Magyar Országnak An-
 gliával: Hogy egybe veti elébb Angliát és Hanno-
 verát, egymás között, és a' kettő között lévő ter-
 mézeti nagy különbséget megmutatja. Azután fel-
 teszi hogy Magyar Ország Angliával, Austria Han-
 noverával, egy természetű Országok; és ebből, igen
 kön-

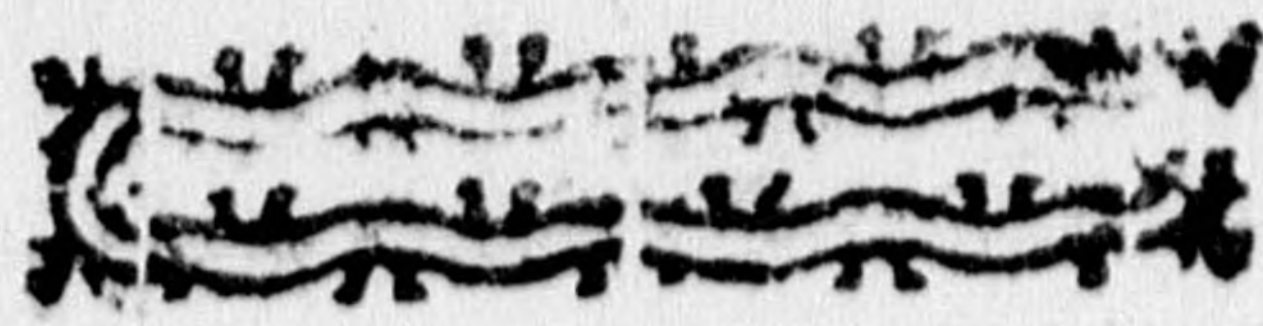


könnyü reá szabás által 9 pontokban, pontonként igyekezik meg-mutatni, hogy Magyar Ország és Austria mind Földeknek, mind Népeknek állapottyokra szabadságokra, igazgatások formájára mennyit különböznek egy mástól: Sőt az Uralkodó hatalma is jóllehet azon két Országban, az Uralkodó ugyan azon egy személy legyen, mennyit különbözik. Az Auszriaiak természet szerint, sőt még az Hannoveriaiak ezen egybe-vetésbe semmit nem nyernek. — Ha ez az Irás Németül forditattván ki-jönné, és az Auszriai vagy Hannoveriai Publicistáknak kezekre akadna, akkor válnék-meg, hogy álhatnának-meg némely talám igen bátor fel-tételek. Mind az otsmány papiros, mind a' számlálhatatlan nyomtatásbéli hibák, igen roszszúl ajánlják a' nyomtató Sajtót.

2-dik Darab. — *Elé vigyázz*, avagy: Mire kell most Erdélynek vigyázni, hogy ne csak férelmeit orvosolja, hanem magát azok ellen jövendőre-is bátorságba tegye. 1791. Kolosv. *Hochmeister* 8. 15 lap. nevetlen. Veleje a' Homlok irásba ki-van meritve. Mellyet az Irásotska elején megint elő-adván az Iró, hármat teszen-fel. 1.) Hogy a' Haza maga férelmeit orvosollya meg. 2.) Jövendőre nézve tegye magát bátorságossá. 3.) Hogy e' csak magán áll az Orzágon. Az elsőre elég az I-ső *Leopold* Diplomája, mellyre ő Felsége most meg-is esküdt. A' 2-dikra a' Diplomán túl kell menni, mert annak némely részei, a' mint az akkori időkhöz jök voltak, ugy ma szükségtelenek, — — — — —

A' 3 dikat azzal bizonyítja-meg, hogy ő Felsége önként eleinten a' Belgákat többel kínálta meg; azért az Erdélyi Hiv Rendek annál inkább mind azt reménylhetnék ő Felségétől: tsak akarjanak rajtok áll. — A' papiros rút; a' nyomtatás és Magyar-ság hiba nélkül való.

3-dik Darab. — *Diplomata Leopoldina ad Statum Transylvaniæ pertinentia. Claud. 1791. Typis Episc.*



Episc. 4. A' Ki-adó neve nélkül. — Ez a' darab botska magában foglalja az I. ső *Leopold* 1691. béli Diplomáját és azt megelőzőt szerződéseket, öt darabokba, 's azt követett Resolutziót 's Dekretomot, bevezetés jegyzés nélkül.

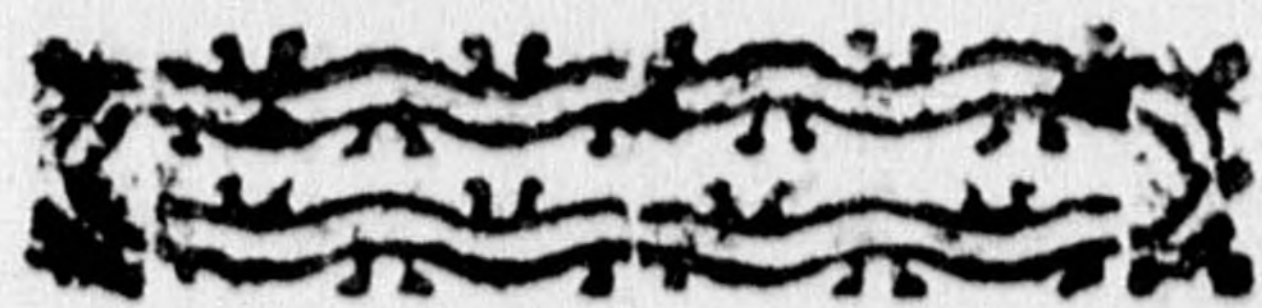
a.) Az 1635 Jun. 28. napjabeli Edgyezés I. ső *Leopold* 3 Commissáriusi, és az öreg *Apaffy* Mihály 's az Ország Rendei, mint a' Török ellen való Sz. Had Társaságában hivatott Hatalmanság Követői között; áll, 21 Pontokból igen rövidék. Az elő-adó csak az utolsó Pontból jegyzi meg; Hogy erről az edgyezésről egy Hónap alatt, mindenik edgyező fél Diplomát vált. Mindazáltal a' *Leopold* Diplomája. 1691-dik haladott, 's az Erdély részéről adott Diplomának nem halja semmi hírét.

b.) A' Lotharingiai Hertzeggel való Edgyezés, 1687-ben 27. Octob. a' Balásfalvi Táborban. E' csak ideig tartó, a' béli Qvartélyról való kötés. Az Ország kötelezi magát 6 Pontokba, 's a' Hertzeg 24-be.

c.) A' mely Karafával való Tractatusnak nevezetik közönségesen; de a' fellyül-irása: Regni Transylvaniae humillima Instantia. 13 pontba, költ a' Fogarasi Ország Gyűlésben 1688-ban 1. Juniusb. lásd. a' d. alatt.

d.) Declaratio Transylvaniae in fidelitatem Sacrae suae Majestatis Caesareae, Opera E. D. I. C. *Karaffa*; Szebenben a' 3. Nemzet petsétje alatt. 9. Maji. 1688. Mellyben Erdély lemond a' Török Porta Protectiojáról 's I. *Leopold* alá adja magát. *Jegyzés.* 1.) Ezt elébb kellett volna tenni, elébb a' c alatt valóval. Ez úgy tettik, az 1686-béli kötés utolsó pontja szerint az Erdélyiek részéről való Diploma. 3.) a' c alatt 1. Juniusban költ pedig, ennek a' Conditioi, mellyek hibáson láttattnak *humillima Instántiának* neveztetni. 4.) Ebben az utolsóban az 1686-béli kötés fenn maradása ki kötetik.

e.) Az I. ső *Leopold* Diplomája 4. Dec. 1691. Ez az a' hires, úgy nevezett *Secrum* v. *Szent Diploma* 18 pontokba. Mellyet az 1688 béli Erdély Di-



Diplomájával, és fel-tételeivel, a' c. és d. betük alatt öszve kell nézni.

f.) Az ugy nevezett *Alvincziana Resolutio* más-sa; költ 1693. 14. Máji. 23 pontokban, és végre

g.) 1693 ban 9-dik Apr. az Igazgató Tanátshoz küldött Udvari Rendelés 3 pontokban. *Jegyzés 1.)*

Az utolsót kellett volna előll tenni, mivel elébb költ.

2.) Az elsőben az f. alatt valóba a' 2-dik pontba, az utolsónak 2-dik pontja meg-igazittatik. 3.) Em-lékezetesek az elsőbbek f. alatt a' 8-dik pontba lé-vő szavai:

A' miképpen sem a' Tsászári Királyi Hatalomnak, sem a' Közjónak Tekintete meg nem engedi, hogy a' Hit Levél változás alá legyen re-kelesztve.

4.) Első *Leopold Tsászár Diplomája*. Avagy azok az edgyezések, mellyek mellett magát Erdély a' Felséges Auszriai Ház védelme alá adta. Kolos-váratt, a' Püspöki betükkel 1790 4. nevetlen. Eb-ben nem tsak az 1691-béli Hit-Levél, hanem az előtte 's utánna való Edgyezések és Felséges meg-ha-tározások (Resoluciones) szépen meg-világositva a' ki-adó helyes jegyzéseivel. Jól lehet ez a' har-madik előtt adatott ki; hátrébb tette az Elő-adó azért, hogy a' másiktól mindazok az edgyezések meg-esmértethetnek; és az után ebből meg-vilá-gosodnak.

5.) Egy Erdélyi Magyar Nyelv-mivelő Társa-ság fel-állításáról való Rajzolat 's a' t. Kolosváratt 1741. 8. 36. lap. Két rélyze van a' kis Írásotská-nak, az első részibe meg-mutattya szükségét, mind a' Nyelvre magára nézve, mind pedig világosodás-ra nézve. A' másodikba kívánnya azon Társaság fel állításának módját Erdélyhez képest le-írni. Az igyekezet igen szent; a' papiros és nyomtatás szép; de igen tetemes hibákkal tellyes. lap 6. sor : 4 *szü-zességeit* olvasd: *szüzességit*. — lap. 12. sor. 17 *Plá-néta* olv. *Plánta*, e' nagyotska. — lap. 13. sor. 18. *világoskodás* olv. *világosodás*. — lap. 17. sor. 16. *Annál inkább*, tedd utánna: *mind*, ez-is nagy — lap. 21. sor. 19. *Topertyán* olv. *Toportyán*. — lap. 24. sor.



24. sor. 18. *Kouak* olv. Konak. — lap. 27. sor. 6.
Országoknak olv. Országok-beli — lap. 28. sor. 23.
Társaságot olv. Társaság.

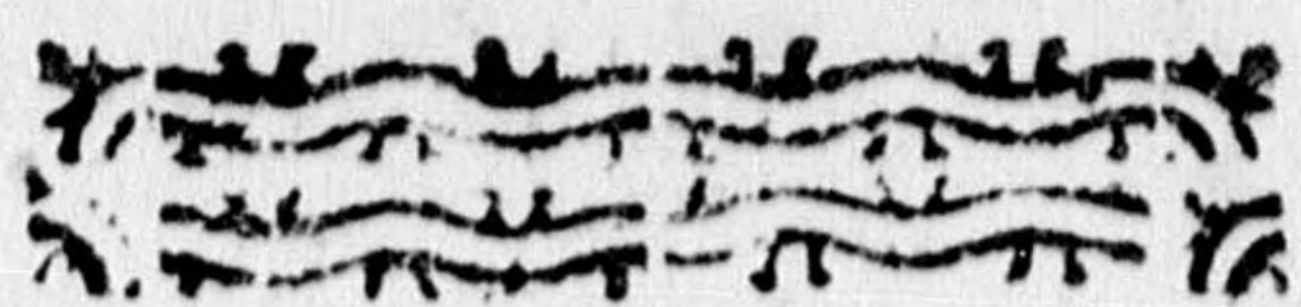
6.) Az Erdélyi Kéz-írásba lévő Történet Írók kiadására fel-állítandó Társaságnak Rajzolatya, a' három Nemzetbéli Méltóságos Fő Rendekhez. Kolosv. 1791. Ennek-is két része vagyon; az elsőbe egy kis rövid beszéddel hivogattya 's ebrelti az Író a' Méltóságokat a' fel tett szép ízélra; a' másodikba igen röviden a' Társaság fel-állításának módját adja elő. Ez a' két Rajzolat mindenik *Aranka* Györgyé. A' gondolat pedig, mint maga-is jelenti, egy nagyobb és Méltóságosabb Hazafiáé lesz. Ebben a' papiros szép, a' hibák türhetőbbek. Kivánnyunk jó és szerentsés elő-menetelt, ezen Hazafiui jó szándékoknak!!! Következnek

7.) Comitia Transylvania (Erdélyi Diéták) Déákul *Benkő* Josef Uré.

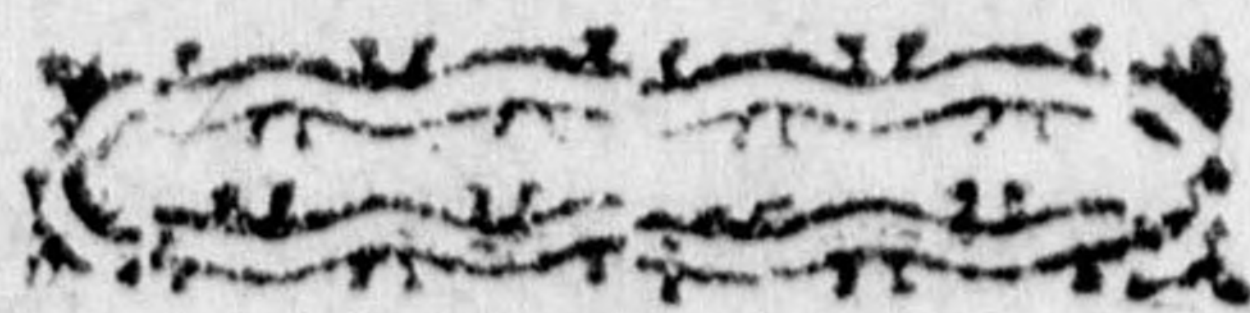
8.) Episcopi Transylvaniae (Erdélyi Püspökök) M. Præpost *Szeredai* Uré. Ez-is Deákul.

9.) *Julia* Levele *Ovidius*hoz.

Frantzia Ország. — Ő Szenrsége a' Pápa, egy Brévet botsátott a' múlt Febr. 17-dikén Kárdinális *Lomenie*hez, *Sensi* Érsekhez, mellyből következendő tördelékét kivántunk közleni: — „Soha nem ejthettél volna nagyobb szeplőt Kárdinálisi Tifztségeden, mint az által, hogy le-tetted a' Nemzet Gyűlése által kivánt hitet, 's telleesitetted is már rész szerint az által, hogy a' Te Ekklesiádnak régi, 's tilzteletre méltó Káptalanját el-törlötted; rész szerint hogy más Megyéknek bizonyos részeit magadnak el-tulajdonítottad, melyeknek birtokába törvénytelenül iktattattál, a' világi Hatalam által. Az efféle tselekedetet, a' leg nagyobb véték gyanánt lehet tartani. — Szemtelenül, és vétkelesen mented a' magad hibáját, midőn azt mondod, hogy Te tsak külsőképpen esküdtél meg; de belső gondolatid nem edgyeztek szavaiddal, egy bizonyos *Filozofus*nak példája szerint, a' ki ezt a' bolond feun-



tartást (*restrictio*) költötte, és a' melly soha meg nem érdemli, hogy gyakoroltassék, mivelhogy az esküvésnek szentségével meg nem állhat, és magával a' természeti egyenességgel is ellenkezik; a' mint hogy mindenkor is kárhoztatta azt az Ekklesia. Kérünk az Isten' neviben, hogy akárminémű kéntelenségnek szine alatt is arra ne vetemedj, hogy ujj Püspököket szentely-fel, 's az által az Ekklesia ellen patvarkodóknak számát szaporítsad. Mert egy olyan Jus forog itt fenn, mely a' *Tridentumi* Gyűlésnek Végzései szerint, edgyes egyedül az Apostoli Széket illeti, és a' mellyet semmi Püspök, vagy Érsek nem tulajdoníthat magának. — Reménylyük, hogy Te azt az engedelmeiséget fogod most meg-mutatni, mellyel köteleztetel a' Mi Intéseink eránt, és magadat ezentúl nem tsak minden Ujjítások' nemeitől meg-örized; hanem kötelességednek tökéletessen is eleget teszel, mellyet eddig még nem tselekedtél. Reménylyük továbbá, hogy egyesítvén magadat a' több Püspökökkel, kik tsupán egy és ugyan azon gondolkozás módjával birnak, ezen Apostoli Szék után fogsz halgatni, ugymint a' mely a' Böltselességnek Széke, és az Edgyeségnek közép pontja. Ekképpen, el lehet kerülni 's háritani, az Ekklesiától való el-szakadásra vezethető, 's tévelygésbe ejthető minden alkalmatosságot. — Hidd el, hogy az Isten-felő Király, a' Plébánusok, 's az egész Nagyságos Nemzet az Igazságnak szavára figyelmeznak, mellyet Mi, ugymint a' Hiveknek közönséges Attyok, hirdetünk nékiek, és a' mellynek óltatmazását magokra veszik az edgyesült, 's a' magok Fejekhez ragaszkodó Püspökök: bizvást reménylhetjük ezen esetre, hogy Isten' segedelme által, mellyet Mi szüntelenül kérünk könyörgésünkben, azok-is meg-esmérik 's jobbitják hibáikat, a' kik tudatlanságból, 's az eleikbe vetett töröknél fogva estek azokba. Napfényre jönnek az Ekklesia' Ellenségeinek minden titkos fortéllyaik, 's haszontalanokká lesznek minden mesterkedéseik. Mert a' Vallá-



son való jobbitás-tételnek színe alatt, a' nékik! minden igyekezetek, hogy fundamentomostól fel-forgassák a' Katholika Vallást, melly tiszteletben vólt a' Ti Atyátoknál; és a' Királynak hatalmát semmivé tegyék. " 's a' t.

Tudósítások.

Bétsben az Ifjú *Gréffer* Könyv - Arosnál, a' *Mihály* Piatzán a' 3 Kengyel-futóknál találtatik: — A' Tsálzari Királyi Regementeknek az ő fel-állitásoktól fogva, mind e' jelen-való időig le-hozott Történetei: ezekben elő adatik, minden Regementnek a' maga tulajdonos Generalísa, annak fel-állitása is, külön külön mindenik Regement, mitsoda tsatákon, oszromokon, vólt jelen? hol szokott a' mostani rendes fekvő Hellyek? ehez vagyon egy Toldalék is ragasztva, a' melyben a' már 100 elz-tendőktől fogva reducáltatott Regementek, hasonló módon jegyeztettek fel. Egy öreg Hadi szolgától, in 8-vo ki-rajzolt Hadi Ruha (*Mondours*) Táblával. Béts 1791. — 1 for. 15 kr.

Itten találtatik továbbá, a' Fő Bétsi Testestől, Lelkestől, a' melly egy Fársáangi alkalmatossággal tartattni szokott Gyermeki Tanítás alkalmatossággal vizsgálattott-meg, in 8-vo Béts és Baden. 1791. — 12 kr. — Ugyan ezen Könyves Boltban fog minél hamarább ki-jönni jönni az 1792-dik elz-tendőre szolgáló Phisico — Magico — Cabalisticum Kalendarium.